

1920.

G U S T A F etc.

Vår ynnest etc.

Stadsfullmäktige i Ronneby beslöto vid sammanträde den 13 oktober 1904, efter förslag af byggnadsnämnden, dels att antaga ett av arkitekten Fredrik Sundbärg i maj 1904 uppgjordt, å karta affattadt förslag till stadsplan för Ronneby, äfven i hvad detsamma afsåge förändringar i förut fastställd plan, och underställa beslutet Vår pröfning, dels att, då vissa å planen närmare angifna kvarter vore afsedda att utgöra villakvarter och således tomtindelningen i nämnda kvarter stode i omedelbart samband med planen, äfven antaga den för dessa kvarter utmärkta tomtindelning och jämlikt § 17 i byggnadsstadgan för rikets städer i denna del underställa sitt beslut Vår pröfning, dels ock att vid sammanhang med stadsplanens antagande bestämma, att kvarteret n:r 1 - 28 samt 32, 33 och 34 skulle anses såsom gammal, men de öfriga såsom ny stadsdel.

Uti en till Oss ställd, af Eder med underdånig skrifvelse den 26 oktober 1905 öfverlämnad skrift anhöll byggnadsnämnden i underdånighet, det Oss täcktes fastställa det af stadsfullmäktige antagna förslaget till stadsplan och tomtindelning.

Till följd af nådig remiss afgaf Ni den 28 februari 1906 underdånigt utlåtande, hvarefter Ni med underdånig skrifvelse den 20 mars 1906 öfverlämnade en till Eder ställd skrift af stadsläkaren i Ronneby J. Dahl.

Sedan vårt öfverintendentsämbete erhållit nådig befallning att afgifva utlåtande i ärendet, framställde tjänstgörande arkitekten hos ämbetet grefve S. Cronstedt, åt hvilken ämbetet uppdragit att i första hand företaga granskning af förslaget, i avgifvet tjänstememorial vissa anmärkningar mot detsamma.

Med anledning af berörda anmärkningar beslöto stadsfullmäktige vid sammanträde den 29 augusti 1907, i enlighet med byggnadsnämndens hemställan, följande ändringar i det underställda förslaget. Kvarteren n:r 51, 52 och 57 skulle bebyggas med slutet byggnadsätt med någon

förändring i formen, på sätt å särskilt tilläggsblad utmärkts. Strandgatan nedanför bron vid Stora torget skulle erhålla en höjd af minst 2 meter öfver medelvattenståndet vid nämnda bro och ofvanför bron en höjd af minst 2,3 meter. Kvarteren n:r 36 och 37 (det södra) samt 40

skulle förändras, på sätt utmärkts å ett kalkerblad, och kvarteren n:r 29, 30, 35, 37 (det norra), 38, 41, 53, 54 och 56 skulle, med bibehållande af föreslagen form, utläggas till villakvarter med öppet byggnadssätt.

Uti den 18 februari 1908 afgifvet underdånigt utlåtande hemställde öfverintendentsämbetet, under förklaring att ämbetet icke hade något att erinra mot de af stadsfullmäktige beslutade ändringar i det ursprungliga förslaget, att kvarteren nr 31, 67, 68 och 70 skulle utläggas till villatomter med öppet byggnadssätt samt att Strandgatans gatulinje, som enligt gällande men ej genomförda regleringsplan skulle vid kvarteren n:r 14 och ²⁴21 vara belägen på ett afstånd af omkring 11 meter från järnvägen, men enligt det underställda förslaget skulle flyttas närmare järnvägen, så att afståndet dit blefve endast omkring 6 till 4 meter, finge bibehållas oförändrat med gällande regleringsplan.

Till åttlydnad af nådig befallning att lämna vederbörande tillfälle att, med afseende å stadgandena i lagen angående stadsplan och tomtindelning den 31 augusti 1907 samt i nådiga kungörelsen af samma dag angående bestämmelser i fråga om behandling af förslag till stadsplan och tomtindelning, taga frågan om utvidgning af och förändring i ifrågavarande regleringsplan under förnyad ompröfning, har Ni med eget underdånigt utlåtande den 14 juli 1908 öfverlämnat yttrande af magistraten äfvensom utdrag af protokoll, hållet vid stadsfullmäktiges sammanträde den 14 maj 1908.

Af berörda protokoll inhämtas, att stadsfullmäktige vid sistnämnda sammanträde, med anledning af öfverintendentsämbetets hemställan, efter byggnadsnämndens hörande beslutit sådan ytterligare ändring af förslaget, att kvarteren n:r 31, 67, 68 och 70 skulle utläggas till villatomter med öppet byggnadssätt, men i övrigt vidblifvit sitt den 13 oktober 1908 fattade beslut i ärendet, sådant samma beslut blifvit af stadsfullmäktige den 29 augusti 1907 modifieradt.

Genom nådigt brev till Eder af den 27 november 1908 hafva Vi, enär enligt det föreliggande förslaget till stadsplan vissa områden skulle bebyggas såsom villakvarter, men, såvidt handlingarna utvisade, beslut

icke blifvit i öfverensstämmelse med 3 § i lagen angående stadsplan och tomtindelning den 31 augusti 1907 fattadt om antagande af bestämmelser att för samma områden tillämpas med afseende å sättet för byggnadstomternas användande, funnit förevarande framställning för det dåvarande icke till annan åtgärd föranleda, än att Vi anbefallt Eder att lämna vederbörande tillfälle att, därest framställning fullföljdes,

taga förslaget i omförmälda hänseende under förnyad ompröfning med iakttagande af ej mindre stadgandena i nämnda lag än äfven föreskrifterna i nådiga kungörelsen den 31 augusti 1907 angående bestämmelser i fråga om behandling af förslag till stadsplan och tomtindelning äfvensom att därefter med handlingarna i ärendet jämte eget underdånigt utlåtande till Oss inkomma.

Med anledning af omförmälda nådiga beslut upptogo stadsfullmäktige vid sammanträde den 12 juli 1909 ärendet till förnyad handläggning och beslöto därvid för sin del antaga ett af byggnadsnämnden tillstyrkt förslag till särskilda bestämmelser med afseende å sättet för bebyggande af de i stadsplaneförslaget upptagna villakvarter.

Därjämte beslöto stadsfullmäktige vid nyssnämnda sammanträde, i enlighet med byggnadsnämndens hemställan, att, med frånträdande af ansökningen om nådig fastställelse af tomtindelningen inom villakvarteren, ingå till Oss med underdånig ansökning om fastställelse å såväl omförmälda bestämmelser som förslaget till stadsplan, sådant det samma blifvit af stadsfullmäktige vid förutnämnda sammanträden den 29 augusti 1907 och den 14 maj 1908 antaget.

Uti en till Oss ställd, af Eder med underdånig skrifvelse den 13 augusti 1909 öfverlämnad skrift har byggnadsnämnden, jämlikt det samma af stadsfullmäktige lämnadt uppdrag, i underdånighet anhållit om fastställelse af ifrågavarande bestämmelser och stadsplaneförslag, hvilket numera blifvit utmärkt å en ansökningen bifogad, af ingenjören N. Gellerstedt år 1909 upprättad karta.

Till följd af nådig remiss har öfverintendentsämbetet den 1 september 1909 afgifvit förnyadt underdånigt utlåtande i ärendet.

Därefter har Ni med underdånig skrifvelse den 13 december 1909 till Oss öfverlämnadt utdrag af stadsfullmäktiges protokoll för den 18 november 1909, utvisande att stadsfullmäktige beslutit vissa ändringar i förenämnda af fullmäktige den 12 juli 1909 antagna särskilda bestämmelser rörande sättet för bebyggande af villakvarteren.

Då Vi nu i nåd låtit detta ärende Oss föredragas, hafva Vi funnit godt fastställa dels ifrågavarande förslag till ändringar i

och tillägg till stadsplanen för Ronneby, sådant detsamma blifvit af stadsfullmäktige vid sammanträde den 29 augusti 1907, den 14 maj 1908 och den 12 juli 1909 antaget samt utmärkts å berörda af ingenjören Gellerstedt år 1909 upprättade karta, dels ock följande af stadsfullmäktige jämlikt beslut den 12 juli och den 18 november 1909 antagna särskilda bestämmelser att tillämpas i afseende å sättet för byggnads-

tomtens användande inom villakvarteren.

"a) De byggnader, som inom bemälda kvarter uppföras, skola hafva karaktär af villabyggnader och vara sådana, att de genom i arkitektoniskt hänseende tilltalande yttre gifva stadsdelen prägel af villastad.

b) Å varje inom villakvarter belägen tomt må endast uppföras en hufvudbyggnad (boningshus) jämte tillhörande uthus. Boningsrum skall vara fristående. Byggnaden må ej innehålla flera än två våningar utom källarvåning och vindsrum, och må hufvuddelen af byggnaden ej hafva större höjd än 10 meter till takfoten. Ej heller må sådan byggnad göras så stor att det område, som av byggnaden upptages utgör mer än $\frac{1}{4}$ av hela tomtens areal.

✓ c) Uthus eller annan därmed jämförlig byggnad må ej hafva större höjd än 5 meter till takfoten. Det skall om möjligt förläggas bakom hufvudbyggnaden och må i varje fall ej uppföras på mindre afstånd från gata, allmän plats eller dylikt än 7,5 meter. Ej heller må uthus uppföras på mindre afstånd från tomtgräns än 4,5 meter, såvida det ej sker i samband med bebyggande af dylikt hus å angränsande tomt och husen uppföras så, att de få utseende af en enda sammanhängande byggnad. Sammanlagda arealen af å tomt uppförda byggnader må ej uppgå till mer än $\frac{1}{3}$ af hel tomtens areal.

d) Å villatomt må ej uppföras industriell anläggning eller fabrik.

A 4 - Östen
Lisa, Elsa,
Frida
Därjämte hafva Vi funnit godt förklara, att kvarteren n:r 1 - 28 samt 32, 33 och 34 skola hänföras till äldre stadsdel samt hela det öfriga nu reglerade området till ny stadsdel enligt byggnadsstadgan för rikets städer. Hvilket Vi Eder till egen och vederbörandes kännedom och efter rättelser härigenom meddela. Ofvanberörda af ingenjören Gellerstedt år 1909 upprättade karta, försedd med påskrift om dess gillande, äfvensom två andra i ärendet ingifna kartor öfverlämnas härjämte för att vederbörande tillhandahållas.

Stockholms slott den 31 december 1909.

G U S T A F

/ Hugo Hamilton.

Till Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Blekinge län

Vidimeras:

Vidimeras:

Byggnadsinspektoren äger att för varje förrättning, som han enligt denna byggnadsordnings föreskrifter eller på enskild persons anmodan utför, beräkna sig ersättning i enlighet med särskild av stadsfullmäktige antagen taxa.

§ 3.

Byggnadsnämnden biträdes av en sekreterare, vilken det åligger att uppsätta nämndens protokoll, beslut och skrivelser, uppgöra register över dess handlingar, kartor och ritningar, ombesörja utgående expeditioner m. m., allt i överensstämmelse med de föreskrifter, som nämnden eller dess ordförande meddelar. Sekreterarens arvode bestämmes av stadsfullmäktige.

§ 4.

Drätselkammaren bör vaka däröver att vid handläggningen av de i § 17 av kungl. byggnadsstadgan omförmälda frågor avvikelser icke sker från stadgans syfte att ernå en väl ordnad tomtindelning.

§ 5.

I de delar av staden, som ej äro att hänföra till ny stadsdel, skall ny tomt regleras till minst trehundra-sextio kvadratmeters yta.

Styckning av tomt eller andel därav vare tillåten endast så framt vardera delen innehåller det ytmål, som för stadsdelen är såsom det minsta bestämt, eller annan fördel vinnes, såsom att trång tomt erhåller nödig utvidgning eller att räta gränslinjer erhållas, där sådana icke förut funnits. Ej må styckningen verkställas innan byggnadsnämnden därtill lämnat bifall.

§ 6.

Inom sådan stadsdel, som i § 5 avses, må i allmänhet tomt icke bebyggas till mer än två tredjedelar

under iakttagande jämväl att gårdsrummet ej bliver mindre än etthundraåttio kvadratmeter.

I särskilda fall, där byggnadsnämnden prövar sådant nödigt må dock ända till tre fjärdedelar av tomten bebyggas och gårdsrummet göras mindre än ovan är sagt.

Beträffande övriga i § 24 av kungl. byggnadsstadgan omförmälda ämnen överlämnas åt byggnadsnämnden att efter omständigheterna förfara med iakttagande, att nämndens föreskrifter därutinnan, så vitt möjligt är, närma sig bestämmelserna i § 23 av samma stadga.

§ 7.

Tomt, bebyggd eller obebyggd, skall, då den till annan ägare övergått eller utmätt blivit, i förra fallet, innan lagfart sökes och i senare innan försäljning sker, på ägarens bekostnad av därtill utav nämnden antagen sakkunnig person uppmätas och å karta läggas, därest icke uppmätning, jämlikt denna Byggnadsordning ägt rum inom tio år före den dag ansökning om lagfart göres eller utmätning skett, dock skall, där tomt klyves eller annorledes förändras, ny mätning ske i vad fall som helst.

Det åligger mättningsförrättaren att tillse, huruvida tomt på marken bibehållits vid sina lagligen bestämda gränser och sitt rätta yttinnehåll i överensstämmelse med befintlig tomtkarta, ävensom att, därest tomt ligger inom område för beslutad, men ännu icke genomförd reglering, eller oregelbundenhet i gatulinjen förefinnes, därå, fästa byggnadsnämndens uppmärksamhet.

Över mätningen skall föras protokoll, upptagande dagen, då mätningen verkställts, vem densamma begärt samt ägares och grannes namn jämte fullständig beskrivning av tomtens; dessutom skall härtill fogas i den skala, kungl. kungörelsen den 18 April 1884 bestämmer, över tomtens upprättad karta, upptagande

tomtens areal i vågrätt plan, angränsande tomters nummer, varje gränslinjes längdmått, bredvid liggande gators eller platser namn, samt alla å tomten befintliga byggnader och deras beskaffenhet. Olika tomter eller tomtdelar, som på en karta avfattas, skola med särskilda färger å kartan utmärkas.

Minst två dagar före mätningens verkställande låte mättningsförrättaren därtill kalla sökanden och grannarna samt ombud för drätselkammaren och göra anteckning därom i protokollet.

Därest granne, som blivit behörigen kallad, utebliver, må sådant icke utgöra hinder för förrättningens företagande å utsatt dag.

Efter verkställd mätning underrättar förrättaren därav de närvarande om resultatet samt ingive ofördröjligen mättningsprotokollet och tomtkartan i två exemplar till byggnadsnämnden, som efter verkställd granskning till honom återställer det ena exemplaret, varemot det andra förbliver i byggnadsnämndens vård.

För sitt besvär är mättningsförrättaren berättigad att av sökanden bekomma ersättning enligt taxa, som av stadsfullmäktige antages.

Anmärkningar, som vid mättningsförrättningen förekomma och gemälen därå skola i protokollet däröver intagas. Varder förrättningen icke å ömse sidor godkänd, äge den därmed missnöjde att vid domstol i laga ordning anhängiggöra talan efter befogenhet.

§ 8.

Emellan tomter skall, där någon av tomtägarna det fordrar, stängsel uppsättas och underhållas, därvid vardera grannen stänger och underhåller halvalängden, dock så, att vad endera genom byggnad eller på annat sätt behörigen inhägnat, honom tillgodoräknas samt att det i 17 § 1 mom. omförmälda byggnadsrum lämnas fritt och tillgängligt.

Ägare till varandra angränsande tomter, äga att överenskomma om beskaffenheten av stängslet, vilket

dock ej må göras vanprydligt eller mer än 2 meter 70 centimeter högt. Kunna de sig rörande stängslets beskaffenhet ej förena, överlämnas frågan till byggnadsnämndens avgörande.

Där tomt åt gata eller öppen plats är helt och hållet eller till någon del av sin sträckning obebyggd skall längs de öppna delarne av tomtlinjen uppsättas sådant stängsel, som av byggnadsnämnden godkännes. Ägande nämnden avfordra tomtägare ritning över stängsel innan det uppföres. Ej må stängsel strykas med oblandad vit färg, ej heller med trätjära eller stenkolsolja.

Stängsel av sådan beskaffenhet, som nyss är nämnd, därinnanför belägna förgårdar, trädgårdar eller andra fria områden av dylik art samt yttre trappor skola mot gata, torg eller allmän plats underhållas i sådant skick, som överensstämmer med snygghet och god ordning.

§ 9.

Utöver vad i kungl. byggnadsstadgan är medgivet må byggnad indragas inom gatulinjen eller annan genom stadsplan bestämd linje, då arkitektoniska anordningar eller andra omständigheter därtill föranleda och vanprydighet ej därigenom uppstår.

Med undantag av listverk, prydnader och balkonger, som äro belägna minst 2 meter 70 centimeter över gatulinjen, må ingen del av fasaden hava större utsprång över byggnadslinjen än 6 centimeter.

§ 10.

I äldre stadsdel må byggnad icke uppföras till större höjd än bredden av den gata, vid vilken byggnaden lägges, ökad med $1\frac{1}{2}$ meter. Hus, som bygges i hörnet av en bredare och en smalare gata, må vid den senare icke på längre sträckning än 18 meter uppföras till den av den bredare gatan betingade höjden. Byggnad inne å tomt må ej uppföras till

större höjd än bredden av det till byggnaden hörande gårdsrum ökad med 3 meter.

Takryggens höjd över taklisten får ej överstiga byggnadens halva bredd.

§ 11.

Byggnad må utvändigt ej strykas med trätjära eller stenkoltjära, ej heller, må byggnad åt gata eller allmän plats, sedan byggnad blivit panelad, strykas med rödfärg.

§ 12.

Byggnad, som uppföres på mindre avstånd från tomtgräns än 45 centimeter må ej hava takfall mot grannens tomt, ej heller må byggnad uppföras så, att genom takvatten granne olägenhet förorsakas.

Mot gata eller allmän plats skall hus förses med fotrännor samt stuprör av metall, vilka senare nedföras till marken och böra hava obetydligt framskjutande utmynningar.

§ 13.

En var tomtägare är förpliktad att inom 3 år efter det allmän avloppsledning blivit i angränsande gata anlagd, till densamma anlägga underjordiska avlopp för bortledning av spillvattnet från sin gård.

Dessa underjordiska avlopp skola bestå av saltglacerade stenrör med minst 15 centimeters diameter, och skall vid ledningens början alltid anbringas en avsättningsbrunn med vattenlås, i vilken brunn gårdsrännstenar, slaskrör och draneringsdiken inledas.

Innan arbetet med enskild avloppslednings anläggande börjas, skall anmälan därom göras hos drätselkammaren, som utstakar riktningen och lämnar nödiga anvisningar, vilka noggrant skola efterföljas.

Staden anlägger och bekostar ledningen i gatan från tomtgränsen till huvudledningen.

§ 14.

På ömse sidor om gata skall, såvitt, möjligt är, gångbana (trottoir) anläggas av vid pass en sjättedel av gatans bredd samt betäckas hälst med huggen eller tuktad sten.

Gångbanorna skola vara lindrigt sluttande utåt rännstenarne och för takvatten eller annat avlopp över dem skall anbringas av huggen sten särskild ränna, som ej är för trafikerande besvärlig.

Rännstenar längs gator och allmänna platser skola alltid vara stensatta med tillräckligt hög bröstning. Å fullständigt ordnade gator böra de vid omläggning hädanefter sättas med huggen eller tuktad sten, liksom bröstningen vid sidorna till minst 30 centimeter från rännstenens botten.

Går rännstenen tvärs över körbana utan att vara betäckt, skall bröstningen läggas så sluttande, att olägenhet därav icke uppkommer.

Avloppsranor över trottoirer samt rännstenar från gård till gata skola göras av huggen sten och de senare, där så erfordras vara täckta med plank. Så kallade inkörselbroar skola vara täckta med plank.

Jämväl vid torg och allmänna platser skola gångbanor av lämplig bredd utmed tomterna anläggas.

Gator, torg eller allmänna platser, allmänna avloppstrummor och trottoirer anläggas och underhållas av staden. Från gård till gata, ledande rännsten, å trottoir befintlig avloppsränna samt inkörselbro, anläggas och underhållas av fastighetsägaren.

§ 15.

Å byggnad som uppföres närmare tomtgräns än 4 1/2 meter, må glugg eller fönster, åt grannes tomt ej utan dennes samtycke anbringas.

§ 16.

Grundmur till byggnad må ej läggas till mindre djup än 1 meter 20 centimeter under jordytan. Detsamma gäller om brandmur.

§ 17.

Där brandmur icke uppförd är, skall alltid mellan grannar lämnas byggnadsrum därtill av minst 45 centimeter på vardera sidan av tomtgränsen, och får detta mellanrum ej begagnas till upplagsplats, utan skall alltid vara fritt och även från gata tillgängligt.

Hus av trä må icke uppföras närmare grannens tomtgräns än 3 meter, därest det icke tillika förses med brandmur av minst 50 centimeters tjocklek och till en höjd av minst 30 centimeter över yttertakets på det högsta av de hus, vilka genom brandmur åtskiljas, eller huset reveteras, eller ock på grannens sida utmed hela husets sträckning finnes uppförd stenbyggnad till lika eller större höjd än den ifrågasatta nybyggnaden. Måter ej byggnad av trä å grannes tomt närmare än 3 meter, må anstånd med revetering eller brandmurs uppförande medgivas, intill dess granne emot bygger, men grund bör läggas för brandmuren och rum för dess uppförande lämnas. Uthus och andra dylika byggnader må dock kunna uppföras utan brandmur eller revetering, så framt de läggas minst 45 centimeter från grannens tomt och ej göras högre än 10 fot emellan fotträd och takfot och ej heller med eldstäder förses. Uppbär brandmur bjälklag eller uppföres till 2 våningars höjd, skall den hålla för husets tvänne våningar minst 50 centimeter samt för vinden minst 37 centimeter i tjocklek.

Träffa grannar överenskommelse om uppförande av en gemensam brandmur å tomtgräns dem emellan, äga de därtill rättighet, men skall i så fall för stenhus byggnadsnämnden äga att efter våningarnes antal

bestämna brandmurs tjocklek och för trähus brandmuren vara minst 60 centimeter tjock.

Bjälke får icke i brandmur instickas längre än 15 centimeter från murens ytterkant.

Uppföres boningshus av trä mot gemensam brandmur, skola husen alltid förses med särskilda väggar.

Eldrör må ej i brandmur anbringas.

§ 18.

Vindar över såväl boningshus som uthus skola förses med brandluckor eller med fönster, som uppfylla samma ändamål.

§ 19.

Skorstensrör och större murverk skola uppföras på tillräckligt djupgående och säker stengrund eller på fasta valv, vilande å sådan grund, samt avrappas med tjänligt murbruk. För bakugnar, köks- och bryggkugnar ävensom spiselmurar, vilka i nya hus uppsättas eller i gamla ommuras, skall, om trävägg befinnes där bakom, densamma borttagas till erforderlig bredd och höjd. Öppningen igenfylls därefter med en brandmur av minst 30 centimeters tjocklek, inre välvningen inberäknad, 2 meter 10 centimeters höjd och lika lång med eldstaden. Spisel och bakugn må jämväl inom hel vägg uppföras, dock i så fall på minst 60 centimeters avstånd från trävägg och med minst 45 centimeters tjock mur, å vilken tjänlig kalkkrappning anbringas.

I eldstadsmurar vare ej tillåtet inmura bjälkar eller annat trävirke, vilka brännbara ämnen ej få läggas rörgångarnes inre väggar närmare än 25 centimeter, med iakttagande för övrigt, att bjälkarnes avväxling så avpassas, att de icke ens i en senare tid, då huset satt sig eller hopsjunkit, kunna komma att vila mot, än mindre uppbära muren. Alla bakugnsvalv böra vara av väl bränt tegel, 30 centimeter tjocka

ättet för rökgångarnes
äggar;
till begagnande upp-

kets städer d. 8 maj 1874.

digar sina tjänstebiträden, der ej i by-
era bland dem annorlunda bestämda
ervakar efterlefnaden af denna stad-
upptager och afgör alla de ärenden som
grund af foreskrift i denna stadga
nan myndighets pröfning.
i syn g uppmärksamhet därest
taga de förbättringar, som kunna
innan varder bestämdt noga efter
damälsenligt verkställda, och att be-
ligt yttnehåll;
aliga och sunda gårdsplaner bildas; så-
sådana bestämmelser, som i dessa ca-
adens lamälsenliga bebyggande.

§§.
omdenns omvårdnad hörande frågor
dsfullmäktige eller allmänna rådets
da myndigheter väcka förslag och
r ock, där den finner omständigheter
r hos K. Bfde.

allmänna rådstugan afgöra förslagen
n, till stadgande i byggnadsordnan-
n af stadsfullmäktige eller allmän-
yggnadsnämnden själf väckt förslag
ällning af stadsfullmäktiges eller
r skall det af nämnden afgifna yttra-

§§.
tt, där påföljd för underlåtenhet
herrättelse ej finnes bestämd i denna
eller följer af annan allmän förfat-
a sig hörsammad.

stadsplaner.

innas plan för stadens ordnande
ta såväl byggnadskvarter, som

Mt. fastställda eller utan sådan
adernas bebyggande skola fortfarande
ruti ändring ej beslutes i öfver-
fier.

t gäll plan, eller utsträckt till
inn

eljest önskan att utsträcka be-
den gallande stadsplanen, bör
på det icke hinder genom byggnads-
ande.

fvas af stadsfullmäktige eller där-
Beslutas plan i större eller mindre
K. Mts pröfning, därest fråga
et i byggnadskvarter gränser
et af K. Bfde godkännes, må
lighet.

K.K. d. 31 aug. 1907.

utläggas & karta i skala 1:2000
skola jämväl markens höjd- och
vas. Kartan skall åtföljas af

llelse, skall karta jämte beskrifning

Byggnadestadgan för rikets städer d. 8 maj 1874.

B 243

1874

Maj 8

3. Sedan fastställelse erhållits, skall en noggrann och styrkt afritning
plankartan jämte styrkt afskrift af beskrifningen insändas till civildepar-
amentet att där förvaras.

12 §. 1. Stadsplan bör så uppgöras, att han på en gång motsvarar
relsens behof af utrymme och bekvämlighet, sundhetens fordran på ljus och
luft, önskligheten af största möjliga trygghet mot mera utbredda elds-
tyrkor, samt skönhetssinnets anspråk på fritt utrymme, omväxling och pryd-
lighet. För sådant ändamål bör tillses bland annat:

att gatorna göras breda och läggas i lämpliga riktningar för rörelsen;
att torg, hamnplatser och andra ställen för större rörelse göras rymliga
och erhålla bekväma lägen;

att breda esplanader, anordnade med planteringar i midten och gator
i sidorna, eller andra dylika anläggningar dragas genom staden, helst på
flera ställen och i flera riktningar;

att äfven andra allmänna planteringar i staden, större och mindre, be-
redas så ymnigt som möjligt;

att i ena sidan byggnadskvarteren icke tilltagas för stora eller med för
stort antal tomter, så att nödig luftväxling hindras eller dämpande af upp-
kommen eldsvåda försvåras; men å den andra de inom kvarteren befintliga
byggnadstomterna göras så stora, att de lämna tillräckligt utrymme ej blott
för byggnader utan också för fria och luftiga gårdsplaner;

att, där så lämpligt finnes, trädgårdsplaner läggas längs genom bygg-
nadskvarteren, så att tomternas till bebyggande afsedda delar komma att
ligga på omse sidor om dessa planer; samt

att, där det finnes önskligt och lämpligt, planterade förgårdar längs
gatorna läggas mellan dem och husraderna.

2. De här omförmälda trädgårdsplaner och förgårdar må icke bebyggas
eller begagnas för annat ändamål än till trädgårdar eller andra prydliga
planteringar. Inom stadsdel, som får bebyggas med endast stenhus, må dock
i trädgårdsplan eller förgård, som har minst tolf meters bredd, med byggnad
sammanslående öppen eller öfvertäckt yttertrappa till bottenvåning äfven-
tom terrass och veranda utskjuta högst fyra och en half meter från bygg-
nadslinjen; och må, då trädgårdsplan eller förgård är minst sex meter bred,
arkitektoniskt utsprång å byggnad utskjuta högst en half meter utom bygg-
nadslinjen.

Det åligger ägarerna att alltid underhålla trädgårdsplanerna och förgård-
arna i snyggt och värdadt skick. (2 mom. här denna lydelse enl. K.K. d.
18 april 1884.)

13 §. 1. I ny stad eller stadsdel må gata i allmänhet icke läggas till
mindre bredd än aderton meter; dock må undantagsvis, där sådant af om-
ständigheterna påkallas, gata af ringa längd läggas till bredd af minst tolf
meter; skolande, när sådan minskning af gatubreddens ifrågasättes, skälen
därför vid underställningen uppgifvas.

2. De till esplanad hörande gator må läggas till tolf meters bredd;
och i allmänhet må gata, som är bestämd att hafva byggnader allenast på
en sida och på den andra helt och hållet begränsas af park, torg eller annan
allmän plats, kunna, där icke rörelsens behof eller andra omständigheter
foranleda större gatubredd, läggas till så ringa bredd som tolf meter; det-
samma gäller om gata, hvilken på ena eller båda sidorna begränsas af för-
gårdar till den bredd, att afståndet mellan husraderna blir minst aderton
meter. K.K. d. 18 april 1884.

14 §. 1. Med ny stad eller stadsdel förstås enligt denna stadga ej blott
stad eller stadsdel, som skall af nyo anläggas, utan också i nedannämnda fall
redan befintlig stad eller stadsdel eller planlagt stadsområde, nämligen:

dels stad eller stadsdel, som helt och hållet eller till större delen af-
brinner.

dels sådant inom en stads redan planlagda omkrets befintligt, till tom-
ter eller byggnadskvarter indeladt eller eljest till bebyggande afsedt område
af något större vidd, hvilket antingen alls icke eller endast föga är bebyggt,

dels annat stadsområde af större eller mindre vidd, i afseende hvarå
sådana förhållanden förekomma, att det prövas kunna och böra planläggas
och bebyggas i full öfverensstämmelse med hvad som gäller för ny stad eller
stadsdel.

2. Senast inom en tid af två år från det denna stadga träd i kraft
skall, i den ordning, som för stadsplans antagande är föreskrifven, för hvarje
stad i riket uppgöras förslag om hvilka delar af det planlagda området äro

ut Sv. Rikes Lag 1910

en noggran undersökning om sättet för rökgångarnes dragande genom balklag och väggar; då inredd boningslägenhet till begagnande upplåtes. Besiktning

1874

Maj 8

B 244

Byggnadstadsplan för rikets städer d. 8 maj 1874.

enligt stadgan att hänföra till ny stadsdel. Detta förslag skall inom sagda tid underställas K. Mts afgörande, med bifogande af karta öfver staden som tydligt utvisar dessa delars gränser och tillika lämnar en åskådlig bild huru staden på olika ställen är mer eller mindre bebyggd.

15 §. Städerna böra hafva sig angeläget att jämväl sådana delar däraf, hvilka redan äro så bebyggda, att de icke kunna inbegripas under hvad som afses i nästföregående §, erhålla en förbättrad reglering, vare sig till omedelbart utförande eller till verkställighet efter hand i den mån nybyggnader komma i fråga eller eljest tillfälle yppas. Härvid må jämkningar äga rum uti de angående stadsplans beskaffenhet för ny stad eller stadsdel meddelade bestämmelser, så att förbättringar i stadsplanen ej må göras omöjliga därför, att nämnda bestämmelser icke kunna helt och hållet iakttagas, dock må ny gata eller gatudel i intet fall läggas till mindre bredd än tolv meter. K.K. d. 18 april 1884.

16 §. Då ny plan eller ändring af gammal uppgöres för en eller flera delar af stad, bör därvid hänsyn tagas till den framtida reglering jämväl af andra stadsdelar, som möjligen kan ifrågakomma när och i den mån omständigheterna medgifva, så att en öfverensstämmande anordning för den hela må åstadkommas.

3 kap. Om städernas bebyggande.

17 §. 1. Kvarterers indelning i byggnadstomter bör, så vidt möjligt, ske i ett sammanhang för hela kvarteret.

2. Är plan för större eller mindre del af stad grundad på en viss tomtindelning, som därmed står i omedelbart samband, skall den tomtindelning, som sålunda af stadsfullmäktige eller allmänna rådstugan uppgöres i sammanhang med stadsplanen, jämte denna underställas K. Mts pröfning.

3. I alla andra fall skall byggnadsnämnden handlägga frågor om kvarterers indelning i byggnadstomter samt om jämkningar i gällande tomtindelning. Nämndens beslut i dessa ärenden skola underställas K. Bfhde, som antingen utan förändring fastställer eller ock ogillar besluten. Drätselkammaren eller annan kommunens förvaltande myndighet, som i byggnadsordningen bestämmes, bör vaka däröfver, att vid handläggningen af nämnda frågor afvikelse icke sker från syftet i denna stadga att ernå en väl ordnad tomtindelning; och äger denna myndighet för sådant ändamål att, där anledning förfinnes, öfverklaga byggnadsnämndens och K. Bfhdes beslut, hvilka därför skola samma myndighet skyndsamt delgifvas.

4. [Beslut om sådan jämkning i gällande tomtindelning, hvarigenom två tomtor sammanläggas till en, eller från tomt afstyckas viss del att med annat område sammanläggas till en tomt, eller med tomt sammanligger område, som ej i tomtindelning ingår, eller tomt del, som förvärfvats i den ordning gällande författning om jords eller lägenhets afstämning för allmänt behof föreskrifver, må ej gå i verkställighet förr än, på sätt i lag stadgas, rätten lämnat medgifvande till den åtgärd.] K.K. d. 26 maj 1899.

Jfr Lag d. 31 aug. 1907 ang. stadsplan och tomtindelning, 3—7 §§. Bih. —

I följd af denna lag läser 4 mom. i förevarande 17 § hafva upphört att gälla. —

Jfr ock Lag d. 26 maj 1899 ang. förändring af tomts område, inf. vid nämnda lag d. 31 aug. 1907.

18 §. 1. Vid tomtindelningar skall noga tillses, att tomtorna erhålla sådan form och storlek samt jämväl i öfrigt så läggas, att de, med iakttagande af denna stadgas och byggnadsordningens föreskrifter, kunna ändamålsenligt bebyggas.

2. Tomts gränser skola, så mycket ske kan, göras raka och läggas i rätta vinklar emot såväl andra tomtlinjer som gatulinjen. Fordrar den fastställda stadsplanen en något olika anordning härutinnan, förfäres därefter.

19 §. 1. Byggnadstomt, som en gång blifvit till sina gränser bestämd, bör icke, utan att synnerliga orsaker därtill föranleda, klyfvas i smärre delar eller, genom marks förläggande därifrån till annan tomt, minskas.

2. Där befintlig tomtindelning är stridande mot hvad denna stadga innehåller angående tomters form och storlek, eller eljest befinnes oändamålsenlig, böra åtgärder efter hand, då sådant kan ske, vidtagas för förbättringens åstadkommande; och bör byggnadsnämnden ägna synnerlig omsorg häråt.

1874.

Byggnadsstadgan för rikets städer d. 8 maj 1874.

R 245

1874

Maj 8

förslag skall inom
af karta öfver
lämnar en åskild
obygd.

mål sådana delar
inbegripas under
reglering, vare
and i 21 § 1 m
arvid i ankning
stad för stads
nen ej må göras
elt och hållet
ll mindre bredd

pgöres för en eller
tida i byggnads
är i den mån
ande anordning för

de.

bör, så vidt möjligt

ud grundad på en
ad, skall den tomt
a rådstugan upptä
illas K. M:s pro
dlägga frågor om
i gällande tomt
ställas K. Bfhd
besluten. Drätsel
et, som i byggnads
läggningen af näm
att ernå en väl ord
ändamål att, där
Bfhd:s beslut, l

ng, b i nom tv
l a i nst d
om i, som ej i
gällande förfat
ma ej gå i verk
le till den ägar

elning, 7 § 1. B
fva i att g
inf. vid näm

att tomtarna erhå
te, med iakttag
kunna ändamåls

as raka och läge
en. Fordrar den
an, foräres däre
sina gränser bestä
tylfras i smärre
nt, minskas.

i hvad denna stad
ljest befinnes
ke, vidtagas för
ägna synnerlig

20 §. 1. Öfver hvarje tomt, som hädanefter på grund af vederbörande myndighets beslut bildas eller förändras, skall tomtkarta upprättas; börande kommunerna tillse, att tomtkartor, där sådana icke redan finnas, blifva, så att omständigheterna medgifva, upprättade äfven för öfriga tomter i städerna.

2. Tomtkarta skall utvisa ej blott själfva tomten med dess gränser, utan ock tomtens läge i förhållande till såväl gata eller annan allmän plats, som hvar och en af de angränsande tomterna. Kartan skall åtföljas af nödig beskrifning.

3. Originalexemplaret af hvarje tomtkarta skall förvaras under byggnadsnämndens vård. Dessa originalkartor skola hädanefter upprättas i skala 1:400. (3 mom. har denna lydelse enl. K.K. d. 18 april 1884.)

21 §. 1. Byggnadsordningarna böra föreskrifter finnas om kontroll därå, att tomtkartorna äro riktiga samt att byggnadstomterna på marken bibehållas till sina lagligen bestämda gränser och sitt rätta yttnehåll i öfverensstämmelse med dessa kartor.

22 §. 1. I hvarje stad skall marken noggrant afvägas och en sammanhängande plan för vattnets afledande till efterrättelse antagas, så att vattnet må ej blott lätt afriäna från gator och allmänna platser, utan ock kunna utan alltför stor svårighet ledas från gårdar och tomter ut till allmänna afloppen.

2. Ny stad eller stadsdel må ej bebyggas utan att sådan plan, som ofvan omformäles, för honom är antagen och sättes i verket i den mån bebyggandet fortskrider.

3. Byggnadstomt bör, innan den bebygges eller i sammanhang därmed, tilläggas så fullständigt omständigheterna medgifva; och bör därvid tillses, att vattnet afledes i lämpligaste riktning, med undvikande, så vidt möjligt är, af ledning genom annan tomt. Å redan bebyggd tomt må icke uppföras ny byggnad, hvarigenom sagda anordning hindras eller försväras.

23 §. 1. I ny stad eller stadsdel skall af byggnadstomt, därest den ej helt och hållet upptages af en enda byggnad och gårdsrum således icke kommer i fråga, till gårdsplan användas minst hälften så stor yta som den byggnaderna upptaga; dock att i fråga om hörntomt, belägen inom stadsdel, som får bebyggas med endast stenhus, byggnadsnämnden må äga, där sådant för tomtens ändamålsenliga bebyggande finnes nödigt, medgifva att till gårdsplan användes endast tredjedelen så stor yta, som den byggnaderna upptaga. Gårdsrummet må icke innehålla mindre yta än etthundraåttio kvadratmeter. Hufvuddelen af gårdsrummet må ej hafva mindre bredd än fyra och en annan del däraf, såsom smyg eller dylikt, icke mindre bredd än fyra och en half meter. I öfverensstämmelse härmed skall byggnad mot grannes tomt, hvilken ej uppföres i tomtlinjen, indragas minst fyra och en half meter därifrån.

I byggnadsordning kan, där så prövas erforderligt, medgifvas att, om tomter bebyggas med gemensam gård eller så att gårdsrummen endast skiljas genom stängsel, hvardera tomtens gårdsrum, därest gårdarna med sina hufvuddelar ligga intill hvarandra på en sträcka af minst nio meter, må så väl i förhållande till den bebyggda ytan som i öfrigt vara mindre än ofvan är sagdt, dock att det icke får understiga etthundratrettio fem kvadratmeter och att hufvuddelen däraf icke får hafva mindre bredd än nio meter. K.K. d. 18 april 1884.

2. Skall i ny stad eller stadsdel boningshus inne å tomt indragas från grannes tomt eller eljest uppföras mot bakgård, och skall det ditåt hafva fönster till boningsrum, då må denna bakgård icke hafva mindre bredd än tolf meter, på sätt om gårdsrum i allmänhet är sagdt; dock, i fall ägare af tillgränsande tomter öfverenskomma att gemensamt utlagga ett gårdsrum af minst tolf meters bredd, må det vara dem tillåtet att, så länge denna öfverenskommelse fortfarande tillämpas, utåt nämnda gårdsrum hafva boningshus med fönster till boningsrum. K.K. d. 18 april 1884.

3. Skulle i något fall, till följd af särskilda lokala förhållanden, svårighet uppstå för bedömande af hvad som rätteligen bör anses såsom gårdsrummets bredd, har byggnadsnämnden att härutinnan efter omständigheterna afgöra.

Granne äger ej föra talan om ändring i byggnads läge på den grund, att byggnadsstadgans bestämmelser skulle öfverträdts. H. 1907: 84.

24 §. För äldre stadsdelar skola föreskrifter i byggnadsordningarna meddelas angående de i nästföregående § omformälda ämnen, därvid ena-

1874

B 246

Byggnadsstadgan för rikets städer d. 8 maj 1874.

Maj 8

handa bestämmelser, som gälla för ny stad eller stadsdel, böra införas vidsträckt som omständigheterna medgifva; börande städerna hafva sig till geläget att uppmuntra och understödja sådana tomtregleringar, hvilka tillämpningen af de undantagsbestämmelser, som för äldre stadsdelar äro nödvändiga, må kunna inskränkas.

25 §. 1. I gårdsrummet må vid bestämmande af dess yttningshåll inräknas annat, än som i denna egenskap ligger i ett sammanhang; och må därvid bakgård eller annan dylik plats, som genom byggnad är från hället eller hufvudsakligen skild från det öfriga gårdsrummet, ej inräknas.

2. I gårdsrummet må icke inräknas de i 12 § omförmälda trädplaner, planer eller någon del där af; ej heller förgård eller annan mark, som ligger emellan gata eller allmän plats och tomtens bebyggda del.

26 §. 1. Byggnad åt gata eller allmän plats skall i allmänhet uppföras i gatulinjen eller annan genom stadsplanen bestämd huslinje. Tomtägare vare dock obetaget att indraga hus innanför sådan linje, när indragningen är så stor, att utrymme lämnas för tomtens framtida bebyggande. Gatan eller den allmänna platsen, med iakttagande af hvad angående utrymme i denna stadga och stadens byggnadsordning föreskrives. Kan att äfven på annat sätt indraga byggnad, där det kan ske utan vanpräst eller annan olägenhet må kunna i byggnadsordningarna medgifvas.

2. När hus är skildt från gata eller öppen plats genom förgård eller annat fritt område af dylik art, åligger det tomtinnehafvaren att allt frägent ej blott hålla detta område i vårdadt skick, utan ock hafva det i hägnadt med prydlig stängsel.

27 §. Hvad uti gällande hälsövrdsstadga för riket föreskrives om byggnader för drifvande af sådana näringar, som kunna för allmänna hälsövrdsständet medföra våda, om afträdeshus, svinhus, stall och fähus, samt öfrigt till förekommande af vissa näringars och inrättningars för hälsövrds menliga inverkan, skall noga iakttagas vid byggnaders uppförande och inredning, så vidt som det där på har afseende. Byggnadsnämnden skall, jämte hälsövrdsnämnden, omsorgsfullt vaka häröfver.

28 §. 1. Boningshus må ej byggas med flera än fem våningar, beläggningen därunder inräknad. Finnes boningsrum eller rum med eldstad i vinden, räknas denna såsom en våning.

2. I ny stad eller stadsdel må byggnad ej uppföras till större höjd än bredden af den gata, vid hvilken byggnaden lägges, ökad med en och en half meter. Hus, som bygges i hörnet af en bredare och en smalare gata, må vid den senare icke på längre sträckning än trettio meter uppföras till den af den bredare gatan betingade höjden. Byggnad inne i tomt må ej uppföras till större höjd än bredden af det till byggnaden hörande gårdsrum, ökad med en och en half meter. K.K. d. 18 april 1884.

3. För äldre stadsdelar skola föreskrifter i byggnadsordningarna meddelas angående de i 2 mom. omförmälda ämnena, därvid föreskrifterna böra så långt omständigheterna medgifva, ställas i enlighet med hvad som är stadgad för ny stad eller stadsdel.

4. Byggnad, som åt gata eller öppen plats har den för dess läge medgifna största höjd, får icke heller åt gården göras högre.

5. Med byggnads höjd förstås dess medelhöjd, räknad från den gata eller det gårdsrum, efter hvars bredd höjden skall rättas, till och med taklisten. Med gatas bredd förstås afståndet mellan huslinjerna.

29 §. Å hörnbyggnad, som uppföres vid gator eller allmänna platser, skall hörnet lodrätt afskäras så, att afskärningsplanet blir minst två och en half meter bredt och bildar lika stora vinklar på ömse sidor, eller ock skall hörnet afrundas; i hvilket fall bågen ej får framskjuta mer än trettio centimeter utanför det på nyssnämnda sätt bestämda afskärningsplanet. Förekomma i något fall synnerligen viktiga skal till afvikelse härifrån, må byggnadsnämnden kunna sådant medgifva. K.K. d. 18 april 1884.

30 §. Byggnad må utvändigt ej strykas med oblandadt hvit färg, utan bör färgen lämpas så, att han icke blir för ögonen menlig eller besvärlig.

31 §. Då kallare anbringas under boningshus, skola de muras af sten och helst göras hvälfda. Kallare skola läggas så, att de i möjligaste mån hålla sig vattenfria.

32 §. I boningsrum, som hädanefter inrättas, skall golvet läggas minst trettio centimeter högre än angränsande jordyta.

Byggnad

Boningsrum skal byggas till en meter; dock må byggnadsnämnden att i stället till att boningsrum föreskrifna, likväl d. 18 april 1884.

33 §. Kyrkor, sällskaps- och offentliga byggnader, afsedda till samlingar äfvensom trappe- och lämpade efter de alla dörrarna vara så

34 §. Byggnad uppföras invid gränserna för sådant eljest skiljning och en half meter från byggnaden må dock på mindre afstånd än för till brandmuren i byggnadsnämnden öfverlätes lämpande af värdet utan att med brandmuren afståndet icke bli

Om skyldig H. 1880: 118.

35 §. 1. Byggnad annat eldfångt ämne eller annat ämne för eldfångt är hvilka icke äro så i der må användas såsom 2. Skulle för i ende mildra den i 1 ordningen ske; men

36 §. 1. Skolor skola på ändamålsenligt sätt antänd

2. I öfrigt skola meller om hvad vid till undvikande af eldseende å eldfarliga i

37 §. 1. Ej i förändring af gammalt. Vid den ansökan till byggnaden fogas stammes. Dessa byggnader som af tomtkartan utmärkt.

2. För mindre anses lämpligt, kundigheten att till när byggnaden på sätt af

Jfr K.K. d. Se H. 1876

38 §. 1. Då som till en sådan pter, på hvilka de enot sundhetens för som inredning bestäheten blir så ringa anspråk på smak o

2. Är byggnad tillåtelsen jämte de

